

Jak nás Bůh předivně opatruje

Základ kázání: Lukáš 4,23-30

Čtení: 1 Královská 17

Bůh svůj lid vysvobodil z otroctví a nechal jej doputovat do země, kterou jim slíbil. Potomci toho prvního lidu jsme my, říkali si po letech lidé v té zaslíbené zemi a stejně jako jejich předkové přitom měli spoustu obav a námitek. To proto, že jim zvenčí co chvíli hrozilo nebezpečí a ani doma se nedokázali mezi sebou shodnout. Dokonce si kvůli tomu později pořídili krále, aby měli někoho, kdo bude mít autoritu a kdo zajistí, že nezapomeneme na to, jak by to tu pro nás chtěl Bůh. Království jim však dlouho nevydrželo a rozpadlo se na dva nepříteli přátelské kusy. V obou se vládcové drali na trůn i za pomoci násilí a podlosti a k jejich kralování Bible nepřijemně často podotýká, že skoro každý nový panovník dělal ještě horší věci, než ti před ním.

I takhle může vypadat Boží lid. Neříká se mu „Boží“ díky jeho vlastnostem nebo mravní či jiné vyspělosti – jako Boží vizitka by nebyla tahle parta moc výstavní a přitažlivá. Boží je ten lid z jiného důvodu: kvůli tomu, jaký vztah k němu Bůh má. Říkali a zpívali si, že je to vztah dobrého pastýře a soudce a rodiče a pomocníka. Říkali si to a zpívali, a zlobili se přitom, proč to Bůh nechal zajít tak daleko: pořád se báli nebezpečí zvenku, pořád se doma nemohli shodnout, jejich vládcové se neštíteli podlosti – kde Bůh zůstal, že se může dít tolik zlého?

Králové měli zajistit, abychom nezapomněli na to, jak by to tu pro nás chtěl Bůh, protože Bůh nám přeje dobré. Jenže to králové nezajišťovali, ba dokonce to často vypadalo, jako by umlčení Hospodinova slova měli přímo ve vládním programu. To se stává, protože Hospodinovo slovo by jim mohlo překážet a křížit plány. Horší však je – a to se stává taky – že jim to jen málokdo měl za zlé. Stalo se módou sezóny vzývat boha bohatství a úspěchu, k němuž náležela jiná pravidla, jimž lidi brzy přivykli, a po těch

Hospodinových se jim až tak nestýskalo.

Pozornost biblických vypravěčů se v tuto chvíli soustředí na jistého Eliáše Tišbejského, jednoho z přistěhovalců, který byl v Hospodinových službách. Tou dobou byl na trůnu jistý Achab (opět horší, než byli jeho předchůdci) a Eliáš mu vyřizuje, že od této chvíle nebude mít země rosu ani déšť, dokud Hospodin nerozhodne jinak. Zní to, jako by byl Hospodin především šéfem přes počasí, ale v tom vzkazu bylo něco víc: víru v boha prosperity a úspěchu měli v tehdejších časech napevno spojenou s hojnou úrodou a početnými stády. Dlouhé sucho pro ně byla černá mūra, to nemohli potřebovat a v plánu to nemají.

Eliášova slova je upozornila, že Boží moc je něco jiného než lidské plány a že je silnější než lidské pověry. Přejde-li však konec blahobytu a neúspěch, a přesně to teď Eliáš ohlašuje, lidi se budou cítit ukřivdění a přijmou to ne jako podnět k revizi svých hodnot a plánů, ale mnohem spíš to vezmou jako Boží zradu (v zemi zaslíbené jsme se přece měli mít dobře!) nebo jako trest (a budou hledat viníky, kvůli kterým to přišlo, a běda tomu, na koho ukážou). Ale třeba pak přece jen přijdou na to, že je to jinak: ani zrada ani trest, to nám jen Bůh zkrížil plány a udělal to v naději, že třeba najdeme cestu zpět.

Vládcové to však nesou dost úkorně, proto se ostatně někde nesmí nahlas mluvit o spravedlnosti, někde o válce, někde o suchu. Kvůli tomu, co řekl, hrozilo Eliášovi nebezpečí, a tak se uchýlil do emigrace dřív, než bude pozdě. Odkázán na to, kdo o něj bude pečovat, bydlel kdesi u potoka, který mu byl zdrojem vody, tedy dokud nevyschl.

„Divně Bůh opatrovati umí ty, kdo na něj spoléhají,“ komentovali tento text lidé, kteří jej četli pár století před námi. Za Eliáše se ještě obědy nerozvážely, tak to prý obstarali krkavci a havrani a pak, když už nebylo ani co pít, jakási chudá vdova: sbírala dříví na poslední jídlo, které si se synem dají, a pak už nebude nic. Ale když potkala Eliáše, pozvala ho ke stolu, vždyť je

to naposledy...

Nebylo to naposledy. Ani stoprocentní černé vyhlídky neznamení, že to bude tak, jak zlá předtucha říká. Vlastně neumím říct, jak to bylo dál; vím jen, co o tom napsali jiní lidé do Bible: Pouštěj chléb svůj po vodě, po mnoha dnech se s ním shleď. Což znamená, že když se o něco rozdělíte, o nic nepřijdete. Naopak něco získáte. Třeba přátele. Tohle setkání bylo pro všechny zúčastněné nečekaným záchranným darem. Divně Bůh opatrovatí umí ty, kdo na něj spolehnou.

Kdyby se tu ten příběh uzavřel, měl by docela šťastný konec. Ale na konec je ještě brzy, každá radost i každá nesnáz nějak pokračují dál. Disident Eliáš má před sebou hodně těžké chvíle, ale ještě před tím vstoupila do tohoto příběhu nemoc a jediný syn té vdovy přestal dýchat. "Tvůj Bůh mě trestá, že nejsem svatá nebo že aspoň nechodím do kostela. To kvůli tomu jsi sem přišel?" vyčítala vdova Eliášovi. Nevím, co si o tom myslel, není to pro nás důležité, proto o tom Bible nemluví. Za to mluví o tom, že chtěl té paní pomoci a že to v prosbě svěřil Bohu. A že Bůh i tuze nečekaně opatrovatí umí ty, kdo na něj spoléhají

Za dávných časů (to bylo ještě za Mojžíše) se děti učily pár vět, které jim vzkázal Bůh: Nesl jsem vás jako na orličích perutích a přivedl jsem vás k sobě - budete mi zvláštním lidem, přestože má je celá země. Pak se na to jaksi pozapomnělo, třeba za Eliášových časů nebo za našich. Ale nejsme na světě kvůli tomu, abychom lidi posuzovali podle toho, na co kdo pozapomněl, jsme tu proto, abychom na světě coby Boží lid dělali prostor pro Boží lásku a pro odpuštění a naději.

Jako Boží vizitka bychom moc výstavně a přitažlivě nepůsobili. Však si neříkáme Boží lid kvůli tomu, jací jsme, ale kvůli tomu, jaký vztah k nám má milosrdný Bůh, jenž má lidi rád, a tak jim odpouští a dává naději. Tohle by slyšet měli. Někdy to není zrovna snadné. Třeba král Achab o nic takového nestál. A přece Eliáše Hospodin poslal právě k němu. Ani ostatní lidé z jeho slov nebyli

naděni: za Achaba se totiž zemi hospodářsky docela dařilo. Připisovali to tamtomu bohu prosperity a dodržovali jeho pravidla, aby se to nepokazilo, a případný konec prosperity (o němž mluvil Eliáš) by pro ně byl srovnatelný leda tak s koncem světa. Proto na kritická slova nebyla v zemi nálada. Sice obsahovala i naději, tu tam však v tu chvíli nikdo nehledal.

Bible varuje, že když Hospodina vyměníte za nějaké pověry (tady v tom případě to bylo za symbol úspěchu a blahobytu), zaděláte si na problém. Pocítíte jej, až si lidi budou důkladně nedůvěřovat a nebudou se mít rádi (ani navzájem ani sami sebe) a nebudou držet slovo. Mladší generace na to bývá citlivější, co jim to ti starší navarili, ale umí se žel přizpůsobit a dělat ještě něco horšího než ti před nimi. Což nezni zrovna jako happyend, ale ani stoprocentně černé vyhlídky neznamení, že to pak přece jen nemůže být jinak. Vždyť ti, kdo spoléhají na Hospodina, vědí, jak nečekaně umí Bůh náš svět opatrovatí. A že nás k tomu taky povolává.

požehnání

Pravda, kterou žádná temnota nezahalí, ta ať vám svítí na cestu, kdybyste bloudili; ať vás provází, kamkoli půjdete.

Boží naděje ať je vám budoucností, tam kde jiní nevidí nic než tmu, beznaděj a konec; ať vás chrání před strachem z lidí i z příštích dnů a let.

A Boží láska, bez které se životní zahrada mění v poušť, Boží láska ať oživuje vše dobré, co skomírá; ať vám dodává chuť do života, radost z toho, že tu můžeme být, a ať vás naplní pokojem.

Amen.